

фактически производствени стойности, макар и от един минал период. Остойносттаването по настоящи осреднени цени (цените от 1955 г.) има обаче преимуществото, че отговаря на съвременни отношения и по-добре може да характеризира тези съвременни отношения на стопанството. Остойносттаванията по двата реда цени може полезно да се допълват едни с други.

Сравнително задоволително разрешение на проблема може да се получи само чрез посредството на единни цени, определени въз основа на фактическите стойности на продуктите. Правилното построяване на ценовия индекс на производителността на труда изисква при това цените на остойносттаването да бъдат отново и отново установявани при съществени промени на производствените условия.

С оглед на присъщите им основни недостатъци ценовите индекси на производителността на труда би трябвало, доколкото това е възможно, да бъдат давани едновременно с други редове индекси и по-специално, с индексите в натурално и условно-натурално изражение.

*
* *

Въпросите за показателите на плана за производителността на труда представляват тук сравнително по-ограничен интерес. У нас не се планира производителност на труда в селското стопанство. Едно планиране в по-значителен размер би било съпроводено с особени трудности и то на практика не е приложено и в СССР. Планират се обаче норми на изработката или норми на разхода на труд.

По правило трудовите норми в селското стопанство биват диференцирано давани по места (райони) и стопанства, съобразно природните условия и производствено-техническите условия за отделните стопанства. Отделните ТКЗС определят сами конкретния размер на нормите, валидни за тях, съобразявайки се в една или друга степен с примерните норми, валидни общо за страната и дадени по правило в граници „от — до“.

Това затруднява значително изчисляването на общите средни за изпълнението на нормите (респ. и за изчисляване на динамиката в тях). Сравнително по-проста е задачата за изчисляване на такива показатели с оглед на отделните стопанства.

Нормите на труда се дават обикновено във формата на изработка от един работник в единица време. Самата изработка може да бъде изразена в количеството продукти (килограми, литри и пр.) или в обема на работата за изпълнение (декари обработваема площ, ожънати и овършани площи, брой обслужвани животни и пр.).

Индексът за изпълнението на нормите на изработката представлява отношение между фактическата и заплануваната изработка. При множествена продукция приложение има индексът, изчислен по обратното значение на нормите на изработката, т. е. по нормите на работното време.

$$I \text{ изп. пл.} = \frac{\sum q_i t_n}{\sum q_i t_i}$$